

אירוע בין-מגזרי בנושא מימון משולב

קהל נכבד, חברים ושותפים,

אני שמח לקבל את פניכם היום לכנס חשוב זה, שמוקדש לבחינת התפקיד החיוני של מימון משולב בשיקום ותמיכה בצמיחה במדינה שלנו, במיוחד בקהילות הצפוניות והדרומיות שלנו, שזקוקות לכך.

האירועים האחרונים הותירו צלקות משמעותיות, כאשר תשתיות נהרסו, משפחות נעקרו ונוצרה אי ודאות כלכלית רחבה. הצפון והדרום, שהם אבני יסוד בזהות הלאומית שלנו, ספגו את מירב הנזק, אך גם מראים חוסן יוצא דופן ואנחנו עומדים כאן היום כדי למנף את החוסן הזה ולבנות עתיד חזק מבעבר.

השיקום של הצפון והדרום אינו רק צורך חברתי כלכלי – הוא הזדמנות אסטרטגית לעיצוב מודל בר־קיימא של משילות, ESG וצמיחה כלכלית. כדי להצליח בכך יש צורך במודל משילות ציבורית חדשני המשלב טכנולוגיות דיגיטליות לשקיפות ומעקב, אחריות גבוהה ומעורבות אזרחית במנגנוני החלטת ההחלטות.

חוסן לא נבנה ביום אחד – אבל הוא נשחק בקלות, כל יום. אם נמשיך לנהל את המציאות כתגובה, תמיד נהיה צעד אחד מאחור. אבל אם נהפוך את החוסן לערך, לא רק למנגנון – נוכל להיות לא רק עם שורד, אלא גם עם בונה.

כי מדינה באמת חזקה – נמדדת לא רק ב"כיפת ברזל", אלא בכיפת הקיום היומיומי של אזרחיה.

ישראל יכולה להישאר מדינה של חוסן, אבל לשם כך עליה להחליף דיסקט: מניהול משברים – לניהול חוסן. מהפחד מהקריסה – לתרבות של מוכנות, חיבור והתחדשות. מהסתמכות ומהאמונה מהבלתי נמנע – לבחירה יומיומית באחריות הדדית.

לפנינו ובמשמרת שלנו מוטלת המלאכה החשובה והמורכבת – לשקם, כל אחד בדרכו ומכיוונו – את הפעילות העסקית הענפה בפריפריה, את התשתיות ואת הבית האישי והקהילתי.

על רקע הבהירות הזו של האתגרים שלנו, השיטות המסורתיות לשיקום נראות חסרות ולא מספקות. אנחנו צריכים לעבור לחלופות אפקטיביות, יעילות וחדשניות יותר שיש להן את היכולת לעצב מחדש את נוף הכלכלה, החברה והסביבה שלנו. זאת הסיבה שהפוקוס שלנו היום יהיה על פוטנציאל טרנספורמטיבי של מימון משולב, כלי המאפשר שיתוף פעולה אסטרטגי בין משאבים ציבוריים, פילנתרופיים ופרטיים.

כפי שמודגש בצורה משכנעת בדוח שפרסם ה-IFIE (מנגנוני מימון משולב לשיקום וצמיחה, יולי 2024), מימון משולב מייצג שינוי משמעותי מגישות מבודדות להשקעה לשתפות סינרגטית המגדילה משמעותית את ההשפעה של כל שקל שמושקע. עלינו לחשוב על מנגנון זה כעל מחולל ומאיץ שיכול ליצור צמיחה בת-קיימא תוך מתן פתרונות לבעיות שמפחיתות באופן מסורתי את כוחות השוק, כמו שקורה לעיתים קרובות בנדל"ן, בפיתוח תשתיות ירוקות וקידום תעשיות יצרניות הממוקמות באזורים הזקוקים לכך ביותר.

ההצלחה של המימון המשולב טמונה ביכולתו לטפל בכשלי שוק, ולהניע צמיחה כלכלית ארוכת טווח באזורים שנפגעו מהסכסוך, ביטחונית וכלכלית. גישה זו היא לא רק על גיוס הון אלא על בניית שותפויות גמישות שיכולות לנווט את האתגרים המורכבים של מאמצי השיקום שלנו.

הממשלה יכולה להפעיל את כוחה הפיננסי כדי להניע חדשנות, להפחית סיכונים וליצור סביבה תומכת שמושכת הון פרטי ופילנתרופי. ישראל ידועה בחדשנות הטכנולוגית והיזמית שלה, וזוהי הזדמנות לרתום את היכולות האלו לעצב מודלים חדשניים שמקדמים כלכלה, חברה וסביבה באופן הוליסטי.

חשוב שלממשלה תהיה מדיניות ברורה, יעדים מוגדרים ומיקוד חזק בתוצאות ניתנות למדידה. כאשר המדינה נוטלת על עצמה תפקיד של שותף מושכל לסיכון ולא רק רגולטור – היא מייצרת אמון, מניעה השקעה איכותית, ותורמת לשינוי מערכתי.

אני מבקש לעודד גם את חבריי במערכת הפיננסית לקחת הובלה ולמנף הון חכם לטובת תשואה חברתית וסביבתית לצד זו הכספית, ולבנות מנגנוני תשואה המתאימים למשקיעים שונים כחלק מבסיס ותפיסת ערכי המימון המשולב.

אנחנו לא לבד. בואו נלמד מתוכניות מבוססות מקום בעולם, במיוחד באנגליה, שעבדו לשיפור הקהילות.

אני מאמין שביכולת היושבים כאן היום לקדם מהלכים שיכולים להקל על הבנייה של מסגרות משקיעים, משאבים מסחריים, ממשלתיים ופילנתרופיה. כמו כן, אנחנו צריכים לבסס מדדים חברתיים וסביבתיים ברורים ומדויקים כך שנוכל לעקוב אחר התקדמות, להבטיח שקיפות ולהדק את האחריות הציבורית.

אמון, שיתוף פעולה ומדידה צריכים להניע את כל המפגשים שלנו. שותפויות הדרגתיות הללו יאפשרו לנו לרתום הון יחד עם התובנות הפיננסיות של המגזר הפרטי, והם יהיו המנוע לדינמיות של תהליכי קבלת ההחלטות שלנו ולהעביר משאבים לצמיחה בת-קיימא.

שותפויות מסוג זה ממחישות כיצד תאגידים יכולים להפוך משחקנים חיצוניים לשותפים אסטרטגים במארג המשילות החברתית-כלכלית ולתרום לחיזוק החוסן המקומי לאורך זמן.

וחשוב שנזכור. רווחיות תאגידית עם ערך חברתי סביבתי גבוהה משמעותית מרווחיות זהה ללא ערכים אלה ובוודאי מרווחיות שאב יצירת יש בה בכדי לפגוע בערכי הסביבה והחברה. היבטים אלה מתכתבים היטב עם קושי ומגבלות היכולת למדוד השפעות חיצוניות (Externalities) בפעילויות התאגידים, היבטים של העדפת יזמים, בעלי שליטה, דירקטוריונים והנהלות לחשוב, לתכנן ולהימדד במונחי הטווח הקצר, כמו גם, שלא הביא בחשבון היבטים ערכיים-איכותניים אותם קשה להעריך ובוודאי שאינם מתכתבים ישירות עם הרווח התאגידי.

כאן המקום לציין את החשיבות לשילובם, להאריך את טווח התכנון, לפעול על מנת לשלב במדידה ובהערכה היבטים איכותניים התורמים לסביבה ולחברה ולפעול להערכת ומדידת הרווחה לצד הרווח.

במאמצינו להתקדם, אני גם קורא לנו לאמץ הלך רוח חדשני שלא מהסס לבחון רעיונות חדשניים או לערער על פרדיגמות ישנות. פיתוח מנגנוני מימון יצירתיים שיטפלו בצרכים הייחודיים של הקהילות שלנו ובחקר כלי מדידה חדשניים הם הצעד הבא שלוקחים אחרי כנס זה.

יחד, נחזק את הקשרים בין מגזרים שונים, נניע מאמצים משותפים ונאמץ את הלהט הזה כשאנחנו שואפים להגדיל את השפעתם של מאמצי ההתערבות שלנו ונהפוך את השלם לגדול מחלקיו.

יחד נהיה חלוצים בעיצוב מרקם שיבטיח ויקדם חיים משגשגים לאזורינו ויחד נצלח את האתגרים הבאים.

תודה רבה.

יאיר אבירן, יו"ר הועדה המייעצת, מרכז אריסון ל-ESG, אוניברסיטת רייכמן